

Toimintasuunnitelma v2

16.12.2020

VN/5386/2020

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke

Vuosi 2021

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

valtiovarainministerio@vm.fi

Sisällys

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet	3
2. Hankkeen tuotostavoitteet ja toimenpiteet toimintakaudella	3
2.1. Työpaketti 1. Strategiset tavoitteet	3
2.2. Työpaketti 2. Tiedon saatavuus	3
2.3. Työpaketti 3. Tiedon laatu	4
2.4. Työpaketti 4. Tiedon tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus	4
3. Hankkeen viestintä toimintakaudella	5
3.1. Podcast	5
3.2. Kaksisuuntainen vuorovaikutus	5
3.3. Yleiset viestintätoimet	5
4. Hankkeen ohjaus, raportointi ja budjetti toimintakaudella	6
LIITE 1. Hankkeen budjetti vuodelle 2021	7
Versionhallinta	8

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Valtiovarainministeriön asettama Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke toimeenpanee hallitusohjelman tavoitetta edistämällä julkisen tiedon entistä laajempaa ja tehokkaampaa hyödyntämistä koko yhteiskunnassa. Hanke toteuttaa pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitetta syventää tietopolitiikan johtamista ja tehdä julkisen tiedon avoimuudesta koko tietopolitiikan kantava periaate. Hankkeen toimikausi on 30.4.2020–31.12.2022.

Hankkeen tavoitteena on laatia ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisista tavoitteista julkiselle hallinnolle toimeenpantavaksi sekä valmistella ja toteuttaa tiedon hyödyntämistä ja avaamista edistäviä toimenpiteitä. Lisäksi hankkeen toimenpiteillä tuetaan avoimen datan direktiivin ((EU) 2019/1024) kansallista toimeenpanoa. Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 17.7.2021.

Hanke sisältää seuraavat neljä työpakettia:

- työpaketti 1: Strategiset tavoitteet
- työpaketti 2. Tiedon saatavuus
- työpaketti 3. Tiedon laatu
- työpaketti 4. Tiedon semanttinen ja tekninen yhteentoimivuus

Hankkeen työpaketit on kuvattu tarkemmin hankesuunnitelmassa.

2. Hankkeen tuotostavoitteet ja toimenpiteet toimintakaudella

Vuodelle 2021 määritellyt tavoitteet ja suunnitellut toimenpiteet:

2.1. Työpaketti 1. Strategiset tavoitteet

- Tuotostavoitteet:
  - o Ehdotus tiedon avaamisen ja hyödyntämisen strategisista tavoitteista valmistuu helmikuussa 2021
- Toimenpiteet:
  - o Laaditaan työsuunnitelma yhteistyössä hankeryhmän ja ulkopuolisen konsultin kanssa.
  - o Vuoden 2020 lopussa valmistuneen ehdotusluonnoksen viimeistelyä ja sidosryhmäkuulemisia
  - o Lausuntokierros helmi-maaliskuussa 2021
  - o Ehdotusta käsitellään ainakin JulkICT-osaston johtoryhmässä, Hallintopolitiikan ohjausryhmässä (HaOR) ja ministeri Paateron johtoryhmässä (MinJory) sekä muissa erikseen sovittavissa toimielimissä.
  - o Toimeenpannaan ehdotus erikseen sovittavalla tavalla.

2.2. Työpaketti 2. Tiedon saatavuus

- Tuotostavoitteet:
  - o Laadittu toimintamalli hyötypotentiaalia omaavien tietoaineistojen tunnistamiselle ja avaamiselle tai käytön lisäämiselle sekä tunnistettu ja dokumentoitu tietoaineistoja, joilla on eniten hyödyntämispotentiaalia.
  - o Toteutettu vähintään yksi pilotti tiedon avaamis- ja hyödyntämisprosessin mallintamiseksi.
  - o Edesautettu avoimen datan direktiivin mukaisten arvokkaiden tietoaineistojen avaamisprosessin käynnistymistä.
  - o Tunnistettu mahdollisia lainsäädännöllisiä tai muita muutostarpeita, ohjattu niitä PSI-lainsäädäntötyöryhmään ja/tai muihin elimiin valmisteltavaksi tai selvitetty hankkeen toimesta.
- Toimenpiteet:
  - o Laaditaan työsuunnitelma yhteistyössä hankeryhmän ja ulkopuolisen konsultin kanssa.
  - o Käynnistetään toimintamallin kehittäminen hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan Deloitten ym. kehittämää HVD-tunnistusmenetelmää (high value datasets), tiedonhallintakarttaa ja -malleja ym.
  - o Edistetään ns. arvokkaiden tietoaineistojen avaamista tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

- Toteutetaan 1-2 pilottia, joilla edistetään hyötypotentiaalia omaavien tietoaaineistojen avaamista tai laajempaa käyttöä.
- Tunnistetaan, määritellään ja toteutetaan tiedon löydettävyyden ja hyödyntämisen edistämistoimia yhteistyössä DVV:n ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Samalla kuullaan muitakin dataportaalien ylläpitäjiä.
- Selvitetään mahdollisia tiedon avaamisen ja hyödyntämisen esteitä ja haetaan niihin ratkaisuja. Tilataan tarvittaessa ulkopuolisia selvityksiä.
- Alustava toimintamalliversio valmistuu keväällä 2021 ja lopullinen vuoden 2021 loppuun mennessä.
- Tuetaan toimintamallin käyttöönottoa ohjeistuksin, koulutuksin tms.
- Järjestetään sidosryhmätilaisuuksia.

2.3. Työpaketti 3. Tiedon laatu

- Tuotostavoitteet:
  - Alustavat tiedon laatukriteerit julkaistu 31.1.2021 mennessä.
  - Toteutettu 1-3 pilottia tiedon laatukriteerien testaamiseksi.
  - Pilotoinnin ja palautteen perusteella iteroidut tiedon laatukriteerit julkaistu yhtä aikaa API-linjausten kanssa 30.11.2021
- Toimenpiteet:
  - Tilastokeskus toteuttaa hanketta suunnitellusti projektipäällikön johdolla.
  - VM myöntää Tilastokeskukselle työtä varten määrärahan ja etenemistä seurataan VM:n asettamassa ohjausryhmässä.
  - Toteutetaan pilotit ja mahdolliset pienemmät tiedon laatukriteerien koestukset
  - Tiedon laatukehikon kokonaisuuden iteroiva kehitys (kohdennus:rakenteinen data)
  - Käyttöönottosuunnitelman laadinta
  - Koulutusmateriaalin suunnittelu ja mahdollinen kilpailutus
  - Toteutetaan yhteistyötä osallistujaorganisaatioiden kesken
  - Järjestetään sidosryhmätilaisuuksia

2.4. Työpaketti 4. Tiedon tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus

- Tuotostavoitteet:
  - API-linjaukset ja -ohjeistus toimeenpanon tueksi saadaan valmiiksi 30.11.2021 mennessä
  - Semanttisen yhteentoimivuuden tietoa-alueiden yhteistyöryhmien nykytila ja tarpeet on tunnistettu ja hallintamallityö hankkeen tukemana on käynnistynyt, sekä kokonaisuuden koordinoinnista ja/tai ohjauksesta on sovittu
  - Yhteentoimivuusalustaan ja avoindata.fi-palveluun kohdistuvat mahdolliset kehittämistarpeet erityisesti arvokkaiden tietoa-aineistojen ja hyötypotentiaalia omaavien tietoa-aineistojen osalta on tunnistettu ja kehittämistoimien toteutuksesta sovittu
  - Tunnistettu mahdollisia lainsäädännöllisiä ja muita muutostarpeita ja ohjattu ne käsiteltäväksi asianosaisiin elimiin.
- Toimenpiteet:
  - Jatketään API-linjausten tarkennusta kevään 2021 aikana ja aloitetaan toimeenpano-ohjeiden valmistelu
  - Järjestetään kommentointikiertoja, sidosryhmätilaisuuksia, koulutuksia, mahdollisia kyselyitä, toteutetaan pilotteja ja muita tarvittavia toimia linjausten ja ohjeiden toimeenpanon tueksi
  - Linjausluonnosta käsitellään myös erikseen sovittavissa toimielimissä
  - Suunnitellaan API-linjausten ja ohjeiden ylläpito
  - Alustavan suunnitelman mukaan selvitetään semanttisen yhteentoimivuuden tietoa-alueiden yhteistyöryhmien nykytilaa ja tarpeita. Lisäksi tuetaan semanttisen yhteentoimivuuden hallintamallin valmistelua ja viimeistelyä, sekä jalkauttamista yhteistyöryhmiin ja ryhmien mahdollisen koordinoitavuuden käynnistämistä

- Kartoitetaan Yhteentoimivuusalustan ja Avoindata.fi-palvelun mahdollisia kehittämistarpeita erityisesti arvokkaiden tietoaineistojen ja muiden hyötypotentiaalia omaavien tietoaineistojen osalta yhteistyössä DVV:n kanssa ja sovitaan kehittämistoimista.

3. Hankkeen viestintä toimintakaudella

Hankkeen viestinnän tavoitteena on levittää kansalaisille, yrityksille, muille yhteisöille ja julkishallinnolle tietoa toimenpiteistä, joiden myötä julkista tietoa tulee entistä laajemmin ja tehokkaammin hyödynnettäväksi. Tavoitteena on myös kannustaa sidosryhmiä osallistumaan hankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon sekä hyödyntämään tarjolla olevaa tietoa.

Hankkeen asettamisesta, tavoitteista, toimenpiteistä, toimenpiteiden etenemisestä ja tuloksista viestitään mahdollisimman avoimesti ja monikanavaisesti. Viestintä kohdistuu niin ulkoisiin sidosryhmiin (kansalaiset, yritykset, yhteisöt, julkishallinto) kuin valtionhallinnon sisäisiin sidosryhmiin. Hankkeen perustiedot ja asiakirjat löytyvät valtiovarainministeriön verkkosivuilta ja valtioneuvoston Hankeikkunasta.

Vuonna 2021 viestinnän päätavoitteena on jakaa tietoa hankkeen toimenpiteistä ja niiden etenemisestä sekä kannustaa julkisen tiedon hallinnoijia ja tiedon potentiaalisia hyödyntäjiä osallistumaan toimenpiteisiin. Viestintätoimet pyritään resursoimaan riittävällä tavalla.

3.1. Podcast

Hankkeen viestinnän tueksi toteutetaan podcast, jonka jaksot julkaistaan kausissa syksyisin ja keväisin. Yksi kausi sisältää kolme jaksoa, joissa pureudutaan tietopoliittisiin toimenpiteisiin sekä tietopolitiikan tarkasteluun laueammin. Vuonna 2021 on tarkoitus julkaista yhteensä 10 jaksoa. Tarkempi aikataulu podcastien julkaisuun tarkentuu vuoden 2021 alussa. Haastattelijana jaksoissa toimii valittu henkilö projektiryhmästä. Jaksoihin kutsutaan haastateltaviksi asiantuntijoita valitun teeman ympäriltä. Podcastin tuotanto organisoidaan yhdessä HAUS:n kanssa, joka vastaa jaksojen teknisestä toteutuksesta ja lopullisen jakson valmistelusta. Jaksot julkaistaan tunnetuimmissa suoratoistopalveluissa sekä valtiovarainministeriön verkkosivuilta. Markkinoinnissa hyödynnetään monikanavaisuutta laajan saavutettavuuden varmistamiseksi. Podcastia mainostetaan ICT-uutiskirjeessä sekä Kampuksessa. Lisäksi markkinointia toteutetaan myös hankkeen tilaisuuksissa sekä valtiovarainministeriön sosiaalisen median kanavissa.

3.2. Kaksisuuntainen vuorovaikutus

Yhdeksi hankkeen viestinnän keinoksi on valittu kaksisuuntainen vuorovaikutus, jota toteutetaan erilaisilla interaktiivisilla digitaalisilla alustoilla. Sen avulla pyritään luomaan dialogia keskeisten sidosryhmien edustajien sekä hankkeen toimijoiden välille. Kaksisuuntainen vuorovaikutus kohdistetaan niin ulkoisiin kuin sisäisiin hankkeen kannalta olennaisiin kohderyhmiin, kuten kansalaisiin, julkishallintoon, yrityksiin sekä valtionhallinnon sisäisiin sidosryhmiin. Kaksisuuntainen vuorovaikutus toteutetaan Trello-alustalla, jossa sidosryhmillä on mahdollisuus saada tietoa työpaketeista sekä hankkeen ajankohtaisista toimenpiteistä. Alusta tarjoaa eri toimijoille myös mahdollisuuden esittää kysymyksiä hankkeen asiantuntijoille. Alustalta poimitaan esiin tulleita kysymyksiä ja teemoja käsiteltäväksi kahden kuukauden välein järjestettävään tietoiskuun, joka toteutetaan videoyhteydellä *Skypen tai YouTube-liven* välityksellä. Hankkeelle luotu Trello-taulu julkaistiin lokakuussa 2020 ja ensimmäinen tietoisku toteutettiin marraskuussa 2020. Lähtökohtaisesti tietoisukujen juontajana toimii Miina Arajärvi. Vuoden 2021 ensimmäinen tietoisku järjestetään tammikuun lopulla.

3.3. Yleiset viestintätoimet

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke järjestää vuoden 2021 aikana tilaisuuksia liittyen hankkeen eri työpaketteihin. Lisäksi syksyllä on tarkoitus järjestää hankkeen puoliväliseminaari. Hankkeen toimenpiteistä ja tilaisuuksista viestitään sidosryhmille monipuolisesti hyödyntäen monikanavaista viestintää. Tilaisuuksia mainostetaan valtiovarainministeriön sosiaalisen median kanavissa sekä tilaisuudesta riippuen tiedotteiden avulla. Lisäksi viestinnässä hyödynnetään sähköpostiviestejä, kyselyitä sekä hankkeen verkkosivuja. Tilaisuuksien jälkeen pyritään myös viestimään tehokkaasti, esimerkiksi yhteenvetojen ja tallenteiden avulla. Myös podcastin ja kaksisuuntaisen vuorovaikutuksen alustojen mainostamisessa hyödynnetään edellä mainittuja markkinoinnin toimenpiteitä sekä laajaa jakelua. Toimenpiteiden etenemisen mukaan myös tilaisuuksissa pyritään mainostamaan podcastia sekä Trello-alustaa, jotta ne tulisivat tunnettaviksi sidosryhmien keskuudessa.

4. Hankkeen ohjaus, raportointi ja budjetti toimintakaudella

Hankkeen ohjauksesta vastaa JulkICT-osaston johtoryhmä, joka toimii hankkeen ohjausryhmänä. Hanke raportoi ohjausryhmälleen vähintään neljä kertaa vuodessa. Hankkeen kuukausittainen raportointi esitetään Hankesalkussa, jossa myös ylläpidetään ohjelman perustietoja. Valtiovarainministeriö tekee ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat päätökset.

Hankkeen toimintaa valmistellaan, toimeenpannaan ja seurataan hankkeelle asetetussa hankeryhmässä ja sen sihteeristössä. Vuoden 2021 aikana on tarkoitus järjestää kuusi hankeryhmän kokousta sekä sihteeristön kokoukset ennen hankeryhmäkokousta ja sen jälkeen. Lisäksi hanke järjestää säännöllisesti tai tarpeen mukaan yhteistyökokouksia sidosryhmiensä mm. Tilastokeskuksen ja Digi- ja väestötietoviraston kanssa.

Valtiovarainministeriön JulkICT-osastolla tähän hankkeeseen nimetyt vastuuhenkilöt ja asiantuntijat muodostavat oman tiiminsä, joka toimii tiiviissä yhteistyössä ministeriön muiden asiantuntijoiden ja hankkeiden kanssa.

Hankkeen kustannukset maksetaan vuoden 2021 talousarvioehdotuksen momentilta 28.70.01 Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v). Hankkeen kustannuksia seurataan Hankesalkun kautta. Hankkeen budjetti vuodelle 2021 on kuvattu liitteessä 1.

Vuoden 2021 loppupuolella hankkeessa valmistellaan vuoden 2022 toimintasuunnitelma, jota käsitellään sekä valtiovarainministeriön että hankeryhmän toimesta.

LIITE 1. Hankkeen budjetti vuodelle 2021

Toimenpide	2021
Konsultointi, selvitykset ja kehittämistoimet	596 250,00
Viestintä ja tilaisuudet	170 000,00
Muut kustannukset (sis. tiedon laatu)	253 750,00
Yhteensä	1 020 000,00

Versionhallinta

Versio	Päivämäärä	Muokkaaja(t)	Muutokset
1.0	16.10.2020	Tanja Lahti	Asiakirjan pohjateksti
	13.11.2020	Tanja Lahti	Täydennetty TP3 ja budjetti
	16.11.2020	Hankeryhmän sihteeristö	Pieniä täydennyksiä
2.0	16.12.2020	Tanja Lahti, Miina Arajärvi	Pieniä täydennyksiä

